

#BUTTERFLYEFFECT

Het vlindereffect als boodschap van hoop

Hoe één kleine actie levens kan veranderen

TEKST
Eva Hugaerts

FOTOGRAFIE
WSM

Het zijn sombere tijden. Elke dag worden we geconfronteerd met enorme problemen waar we geen vat op lijken te hebben: de klimaatverandering, de aanslepende coronapandemie, de toenemende ongelijkheid, een wereldwijde economische crisis ... Je zou voor minder de moed laten zakken. En toch!

Gezondheidsorganisatie GK in Bangladesh verandert het leven van de allerarmsten: met toegankelijke medische zorg, gratis opleidingen, betaalbare medicatie en ziekteverzekering ...

Het maakt wél uit wat je doet en het heeft zin om te vechten tegen de moedeloosheid. Daar is de ngo WSM (We Social Movements) van overtuigd. Met de campagne #ButterflyEffect wil WSM een boodschap van hoop verspreiden: dat individuele acties, versterkt door sociale bewegingen, wel degelijk tot positieve verandering kunnen leiden. Het vlindereffect, dus.

Katrien Liebaut van WSM is rotsvast overtuigd van deze boodschap. “Kijk maar naar de geschiedenis”, vertelt ze, “Als Rosa Parks niet in actie was geschoten op de bus, samen met de sociale beweging rond haar, dan was de evolutie van de Amerikaanse burgerrechten misschien helemaal anders gelopen.”

WSM gelooft in de kracht van de individuele actie, maar dat betekent niet dat het onze individuele verantwoordelijkheid is om de grote maatschappelijke problemen op te lossen. Katrien: “Jouw acties doen ertoe, maar zijn niet voldoende. Om de klimaatverandering te keren volstaat het niet om minder vlees te eten of geen vliegtuig meer te nemen. Ook bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid opnemen, van vliegtuigmaatschappijen die goedkope tickets verkopen tot kledingbedrijven die fast fashion blijven produceren, zogenaamd omdat de consument dit vraagt.”

Overheden hebben een voortrekkersrol te spelen én hebben de middelen in handen om ook multinationale bedrijven te dwingen hun verantwoordelijkheid te nemen. “WSM werkte mee om een wetsvoorstel over verplichte ketenzorg op tafel te leggen op Belgisch niveau. De wet verplicht bedrijven om werk te maken van ‘due diligence’ (gepaste zorgvuldigheid, nvdr) door te weten wat er gebeurt in elke schakel van de productieketen. Een H&M, Inditex of ander groot textielbedrijf kan met zo’n wet niet langer de verantwoordelijkheid van zich afschuiven en schermen met het argument dat ze niet op de hoogte zijn van de erbarmelijke arbeidsomstandigheden bij hun onderaannemers.”

“Dat we hier een sterke sociale bescherming hebben, is grotendeels te danken aan de inzet van vakbonden. Toen de coronacrisis uitbrak en veel mensen plots zonder werk vielen, hadden ze door onze sociale zekerheid wel een vangnet. Maar de gevolgen van de coronacrisis in landen zonder sociale bescherming zijn rampzalig. Sociale bewegingen dwingen de overheid die rol te spelen”, aldus Katrien. “En door mensen te verenigen, bereiken ze sneller iets.”

WSM versterkt organisaties die inzetten op waardig werk voor iedereen en die mee de

#BUTTERFLYEFFECT

sociale zekerheid in hun land uitbouwen. Zoals de vakbond voor textielarbeiders NGWF in Bangladesh. “Onze financiële bijdrage biedt deze vakbond de garantie om op langere termijn te werken. Het vraagt heel wat tijd en inzet om mensen te overtuigen vakbondslid te worden. Voor wie maar een minimumloon of minder verdient, is een ledenbijdrage betalen geen prioriteit. Bovendien worden vakbonden in Bangladesh vaak vijandig bejegend. Leden riskeren ontslagen te worden, zelfs al zijn er wetten die dat verbieden.” Hoe vakbonden mee het verschil kunnen maken in het leven van de mensen, toont ook het verhaal van Elly Rosita Silaban (zie kaderstukje).

Een andere Bengalese partner van WSM is de gezondheidsorganisatie GK. Ze biedt niet alleen betaalbare medische zorg aan, de organisatie geeft ook aan jonge mannen en vrouwen in een kwetsbare situatie een duwtje in de rug met een opleidingscentrum voor gezondheidswerkers. “Studenten die een opleiding volgen engageren zich om nadien nog een tijdje in dienst te blijven bij de organisatie. Zo doen ze ervaring op, én bereikt GK meer patiënten. En later kunnen ze bij GK verdere specialisaties volgen. De gezondheidswerkers gaan aan de slag op moeilijk bereikbare plaatsen: veraf gelegen dorpen of sloppenwijken waar kledingarbeiders wonen en waar de toegang tot medische zorgen minimaal is. Daarnaast heeft GK een eigen ziekenhuis en zelfs een eigen fabriek voor geneesmiddelen. Mensen kunnen zich ook aansluiten bij de ziekteverzekering van GK, met een bijdrage in verhouding tot hun inkomen. Meer dan twee miljoen Bengalezen krijgen zo toegang tot betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg. Ondertussen is GK zo groot geworden dat het met de overheid in gesprek is over de uitbouw van een betere nationale sociale bescherming. Het vlindereffect hier zit hem in verschillende aspecten van de werking, maar het strafste vind ik het parcours van de gezondheidswerkers: iemand die anders niet de kans zou krijgen om zich te ontplooiën, kan bij GK toch een opleiding volgen en is daarna verantwoordelijk voor duizenden mensen.”

Kortom, het vlindereffect is overal. Het is de ambitie van WSM om al die vlinders nog sterkere vleugels te geven, en tegelijk een hoopvolle boodschap te verspreiden. Want ja, het klinkt misschien een beetje melig, maar ‘together we make change happen.’

“Als Rosa Parks niet in actie was geschoten op de bus, dan was de evolutie van de Amerikaanse burgerrechten misschien helemaal anders gelopen.”

Katrien Liebaut
WSM

Tijdens de 20 km van Brussel zamelden vrijwilligers geld in door mee te lopen.

Together we make change happen

Ook jij kan het vlindereffect versterken. Met een financiële gift aan WSM. Of via jouw sociale media: deel WSM's positieve boodschap of, beter nog, jouw eigen vlindereffect met de hashtags [#togetherwemakechange happen](#) [#ButterflyEffect](#).

Wil je meer doen? Op de actiewebsite van WSM zet je heel eenvoudig zelf een inzamelactie op.

Giften vanaf 40 euro geven recht op belastingvermindering.

acties.wsm.be

Elly Rosita Silaban is voorzitter van de vakbond K-SBSI in Indonesië

“Wat echt helpt? Weten dat je niet alleen staat!”

“Tot vandaag voelen we de gevolgen van de pandemie. Maar het verlamt ons niet. In een sportschoenenfabriek waar 10.000 mensen werken, stonden 1.000 jobs op het spel. Wij kwamen tot een akkoord: geen naakte ontslagen, een uitstapregeling en de belofte om vakbondswerk niet te boycotten. In een andere multinational met 16.000 werknemers, wordt dankzij sociaal overleg niet in de salarissen geknipt. Weet je wat echt helpt? Weten dat je niet alleen staat.”

“Samen met ACV en WSM voeren we de #PayYourWorkers-campagne. Dankzij de sterke internationale boodschap kunnen onze militanten hun eisen kracht bijzetten tijdens onderhandelingen. Eigenlijk kwam de coronacrisis bovenop een andere: die van de in 2019 ingevoerde Omnibus Law on Job Creation, een nieuwe arbeidswet in Indonesië ten koste van de mensen, die hyperflexibel moeten werken.”

“Van bij het begin voeren wij actie tegen deze wet. We doen dat zo veel mogelijk samen met andere Indonesische én internationale vakbonden. De wet mag dan wel een lokaal probleem zijn, de samenwerkingen met collega's in binnen- en buitenland maken onze strijd globaal.”

“De regering weigert al zes jaar om de minimumlonen te verhogen. Daarom focussen wij op de bedrijven. Het lijkt misschien een kleine verwezenlijking. Toch beschouw ik een onderhandeling die leidt tot een loonsverhoging in één bedrijf als een overwinning. Eén akkoord dat vele levens verandert: een butterfly-effect, toch?”

De Indonesische vakbondskoepel K-SBSI vertegenwoordigt arbeiders uit alle sectoren. Met meer dan 800.000 leden is K-SBSI één van de grootste onafhankelijke vakbonden in het land. ACV en WSM werken al meer dan 25 jaar met hen samen.